

ОБЩИНА ТВЪРДИЦА

8890 Твърдица, пл. "Свобода" №1, тел.: 0454/42311,
e-mail: oba_tv@abv.bg; oba_tv@mail.bg

ДОКЛАД

на община Твърдица
за 2023 г.

в изпълнение на
**ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА
РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ
И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ (2021-2030)**

на област Сливен

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

1. Община Твърдица

a. Брой на населението по етнически групи

Общ брой население 13 122 души

- Българи- 9508
- Роми- 2100
- Турци- 1287
- Други- 90
- Не се самоопределят- 137

b. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината

- Гр. Твърдица;
- Гр. Шивачево;
- С. Сборище.

c. Брой експерти работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни/образователни/трудова медиатори или други

- Здравни медиатори-3; образователни медиатори-2.

2. Общински план за интеграция на ромите

В община Твърдица няма регистрирани НПО, но добре си взаимодейства с НПО от гр. Сливен. Община Твърдица работи в партньорство с Ромска академия за култура и образование по проект за предоставяне на интегрирани услуги за деца и семейства от уязвими групи. Община Твърдица е част от програмата РОМАКТ.

Основна трудност за работа в посока интеграция на ромите е самоизолацията от страна на малцинствените общности, неграмотността разпространяваща се във всяка възрастова група и слабото владеене на български език, породена от непосещаване на подготвителните групи в детските градини, ранното отпадане от училище, липсата на завършено начално или основно образование. Това допълнително затруднява учебно-възпитателния процес и налага целенасочена индивидуална работа за постигане на образователния минимум, който се оказва непосилна задача за децата. Това води до изоставане в усвояването на учебния материал и трайната им изолация .

В следствие на придобития опит до момента, интеграционните политики биха могли да се подобрят в няколко направления:

- Постоянна работа с родителите за промяна на виждането им за заобикалящия ги свят и създаване на гражданско самосъзнание.

- Промяна на условията по предоставяне на социалните услуги за маргинализираните общности - да не разчитат единствено на социалните институции за осигуряване на базови потребности, а да създават и развиват умения, които да им дават възможност сами да се справят с проблемите си.

- Финансиране на дългосрочни дейности в сферата на образованието, чрез които да се осигури възможност за преодоляване на образователни затруднения при децата, представители на общността. Усилията да бъдат насочени към деца в предучилищна и училищна възраст.

- Създаване на допълнителни възможности за придобиване на професия за младежите и възпитаване у тях на трудови навици.

- За да са конкурентно способни на пазара на труда, представителите от етническата група трябва да придобият умения и компетенции, които да им осигурят възможност да започнат постоянна и стабилна работа. Придобиването на постоянен доход в семейството ще предотврати развитието на манталитет на „бедността“ и това социално поведение няма да бъде предадено на поколенията след тях.

- Изключително важно и да има обща национална политика за справяне с проблемите на общността. Подкрепа на национално ниво ще е основополагаща за промяна в тази посока. Ресурсът, с който разполагат общините, не е достатъчен за справяне с бедността и социалната изолация на етническата общност.

- За изпълнението на общинските Планове за интеграция няма предвиден финансов ресурс, а за всички заложили дейности и приоритети е необходимо да се разчита на общинския бюджет. Това обстоятелство затруднява работата и постиганите резултати са незадоволителни и непълни

Местната ромска общност съдейства на община Твърдица в реализирането на плана чрез местни лидери, пастори, образователни медиатори, здравни медиатори, социални сътрудници. Те помагат на най-уязвимите семейства като ги насочват към подходящи услуги, свързват ги с институции, подпомагат ги при осигуряване на личен лекар,

ресурсно подпомагане за деца и ученици, регистрацията в ДБТ. Придружаване на деца със СОП до подходящите специалисти за да им оказват адекватна помощ.

1. Общинският план за интеграция на ромите включен ли е в Плана за развитие на общината?

Да.

II. МЕРКИ ОТ НПД, ЗАЛЕГНАЛИ В ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ПО ПРИОРИТЕТИ

1. ПРИОРИТЕТ ОБРАЗОВАНИЕ* В образователната система на община Твърдица функционират 2 основни училища, 2 средни училища с профилирани и професионални паралелки, 1 начално училище и 6 детски градини. Остава доста сериозна проблема с броя на отпадналите от училище деца. Общинска администрация съвместно с директорите на образователните институции прилагат редица мерки за недопускане на отпадане от училище и детска градина, въпреки това има отпаднали, поради заминаването на родителите в чужбина, ранните бракове, нежелание на родителите да образоват децата си. Всички детски градини, училища, както и община Твърдица работят по проекти и програми за интеграция и недопускане на десегрегация на ромските деца. Засилена е работата с родителите от ромската общност.

За всички деца и ученици, пътуващи до детските градини и училища на територията на община Твърдица е организиран и продължава да се предоставя сигурен и безплатен транспорт.

Общината и общинските образователни институции в сътрудничество реализират утвърдени мерки за превенция на риска от отпадане от образователната система, чрез:

- Осигуряване на условия и ресурси за целодневна организация на образователния процес;
- Предоставяне на безплатни закуски и обедно хранене за всички ученици, включени в целодневна организация на обучението;
- Осигуряване на подкрепа на личностно развитие на всяко дете в съответствие с неговите потребности;
- Устойчиво се прилага моделът на общностна работа и подкрепа на децата и учениците в образователна и социална среда чрез длъжността „образователен медиатор“, с цел подобряване комуникацията между ръководствата на общината, образователните институции и родителската общност за превенция на отпадането на децата и учениците от общинската образователна система;
- Осигуряване на психологическа и логопедична подкрепа.

В община Твърдица са създадени необходимите условия, за да бъде гарантирано правото на равен достъп до качествено образование на деца от ромски произход. Приемът на тези деца се извършва в мултикултурни групи и паралелки в училищата и детските градини. За да бъде осигурена подходяща среда и условия за интеграция, училищата, работещи с ромски деца, имат разработени Програма за превенция на ранното напускане на училище и План за изпълнение на програмата, Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвимите групи,

Планове за обща подкрепа на ученици от малцинствен произход. Училищата работят за осигуряване на качествено образование в мултикултурна среда, пълно обхващане на всички ромски деца в задължителна училищна възраст, реинтеграция на отпадналите ученици в системата на образованието, превантивни мерки за недопускане на преждевременно отпадане на ученици, обучение в дух на толерантност и недискриминация в училище, допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа и взаимодействие в мултиетническа образователна среда, приобщаване на родителите на ромски деца към образователния процес и засилена работа с тези, които не подкрепят образованието на своите деца, стимулиране развитието и изявата на таланти деца и ученици от ромски произход. Намаляването на броя на учениците от етнически малцинства, отпадащи от образователната система, е един от приоритетите на ръководството на община Твърдица. Тъй като причините за преждевременното напускане на учениците от образователната система са комплексни, положителната промяна на състоянието на тези явления изисква прилагане на комплексни мерки и добра координация между институциите от различните сектори на всяко ниво на управление – национално, регионално, местно и училищно. Община Твърдица активно работи по изпълнението на Постановление № 100 от 8 юни 2018 г. на МС за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Работата по Механизма спомага за идентифициране на случаите и за разработване на индивидуални мерки спрямо причините, довели до риск от отпадане -отсъствия, трудова миграция на родители в чужбина или в друго населено място, преместване в друго училище и др.

Оценявайки постигнатото до момента, е необходимо да се акцентира повече на работата с родителите за промяна на нагласите им към образованието, както и на методите за възпитание на децата им. Разчупване на повтарящия се модел майка – дъщеря, водещ до „ранни бракове“, непълнолетни родители и създаване на нестабилни семейства. Често този проблем е обясняван с нравите и традициите на общността. Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките

Една от най – големите пречки за провеждане на успешна интеграционна политика е неразбирането от страна на маргинализираните общности за необходимостта от образование. Характерното за общността поведение на „жертви на системата“ води след себе си до липса на мотивация за промяна и социализация. Нежелание за образование, надграждане и придобиване на квалификация в социален и икономически план

2. ПРИОРИТЕТ ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ* Подобряването на здравето на всички граждани е в основата на политиките в областта на общественото здраве. Целите, свързани с този приоритет, са насочени към активна промоция на здравето и превенция на хроничните незаразни болести и социално значими болести, и активното подпомагане на уязвими групи да получат ефективен достъп до здравни грижи и здравно обслужване. В община Твърдица работят трима общо практикуващи лекари. Един от общо практикуващите лекари прекрати своята дейност, това наложи неговите пациенти да избират личен лекар от други населените места. В с. Сборище бяха привлечени лекари от болница „Хаджи Димитър“, което ще помогне на жителите на

селото да получават адекватна лекарска помощ. Голяма част от жителите на с. Оризари все още или нямат личен лекар или са принудени да пътуват до гр. Сливен. Всичко това създава проблеми с обслужването, лишава пациентите от своевременно достъп до специализирана медицинска помощ и евентуално болнично лечение. Често се забавя насочването на пациентите към специалист, поради което се увеличава броя на болните с късно поставена диагноза и възникващи усложнения, късна хоспитализация, водеща до скъпоструващо лечение и удължен болничен престой. На територията на общината липсват всякакви специалисти. Общинското ръководство полага усилия да привлече специалисти като им предоставя кабинети и добри условия за работа.

По отношение осигуряването на Спешна помощ община Твърдица се обслужва от филиал на ЦСМП – Сливен. Центъра за спешна медицинска помощ се помещава в нови помещения изградени по проект на МЗ. За провеждане на информационни здравни кампании сред ромското население предимно в рискови семейства са назначени трима здравни медиатори-в гр. Твърдица, гр. Шивачево и с. Сборище. Здравните медиатори подпомагат дейността на общината по провеждане на политики в областта на здравната профилактика сред населението и на лекарите при и по повод на предоставяната медицинска помощ. Като посредници между различните институции и уязвимите общности те спомагат за повишаване на здравната култура на ромите, намаляване броя на неосигурените лица, профилактика и превенция на заболявания и други. В своята работа те се ръководят от Наредбата за изискванията за дейността на здравните медиатори и спазват разписаните в нея принципи: отговорност; спазване и зачитане на човешките права и правата на хората с увреждания; зачитане достойнството на личността; зачитане правото на изразяване на мнение и изслушване; конфиденциалност; индивидуален подход; непрекъснатост и приемственост; своевременност; междуинституционално сътрудничество. Отчитайки правата и достойнството на личността, при изпълнение на служебните си задължения те не допускат прояви на дискриминация. Част от дейностите им за повишаване на здравната култура и подобряване на здравния статус на уязвими групи / в т.ч. роми/ от населението на община Твърдица, обхващат съдействие на общо практикуващите лекари при провеждане на планови имунизации и имунизационни кампании, профилактични прегледи, консултиране при подготовката на документи за представяне пред ТЕЛК и др., информиране и разясняване на правата и задълженията на пациента, информиране за медицински услуги извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, възможностите за безплатни акушеро-гинекологични прегледи на здравнонеосигурени жени, придружаване до общопрактикуващ лекар и/или друг/и медицински специалист/и, патронаж на рискови групи в т.ч. хронично болни и хора с увреждания, бременни и млади майки, многодетни семейства, самотно живеещи възрастни хора, съдействието на лекари по дентална медицина при осъществяване на дентални профилактични и/или лечебни дейности и други. Самостоятелно или съвместно /напр. с РЗИ, НМЗМ и/или с НПО/ здравните медиатори разпространяват здравно-информационни материали, организират беседи и кампании за хигиена и хранене; въпроси, свързани със семейното планиране, сексуалното и репродуктивното здраве; превенция на инфекциозните заболявания - подобряване на контрола на ХИВ/СПИН, туберкулозата и сексуално предаваните инфекции; за ползата от ваксина профилактиката и други. Освен дейности, свързани със здравеопазването, те извършват

и дейности по решаване на комплексни казуси, обвързани със социален, трудов или друг аспект. Дейността на здравните медиатори подпомага уязвимите ромски общности, а също така подпомага работата на медицинските специалисти и на местната власт, защото предоставят информация по здравни теми на достъпен език. Те улесняват комуникацията между специалистите, институциите и ромската общност чрез насърчаване на достъпа им до тези ресурси в областта на равните възможности, а също така помагат за предотвратяване на конфликти между лекари и пациенти поради неразбиране на езика или културни особености. В тази посока работят и патронажните сестри, назначени по проекти.

3. ПРИОРИТЕТ ЗАЕТОСТ* Неравностойното положение на ромите на пазара на труда е свързано основно с тяхното по-ниско равнище на образование и квалификация. Безработицата, особено дълготрайната безработица, ниското ниво на активност и недостатъчно ефективните програми са сред основните фактори за обедняване и социална изолация на ромския етнос. Лицата без или с ниска образователна степен са рискова група. Тя е характерна предимно за изолираните ромски общности основно в малките населени места. Тези лица са изолирани от пазара на труда, не са здравноосигурени и имат изключително ниски доходи. Тези твърдения се отнасят за по-малките населени места в общината, докато в гр. Твърдица нивото на безработица е по-ниско особено при мъжете, които се занимават с дърводобив. За община Твърдица данните са следните от общо регистрирани 902 безработни лица, 622 от тях са се самоопределили като роми, това е 69% от всички регистрирани безработни лица.

Трудовият опит на основната част от регистрираните безработни роми в Община Твърдица обикновено се изчерпва със сезонна, случайна заетост, събиране на билки, извършване на еднократни или кратковременни услуги. За част от тях, особено второ поколение безработни, трудовата дейност във вида, предлаган от ДБТ не представлява ценност. По време на селскостопанската кампания по прибиране на реколтата и розобера ежегодно местните земеделски производители срещат затруднения при набирането на работна ръка, поради нежеланието на ромската общност да работи на полето. Най-често като мотив за отказ от трудова заетост, от страна на живеещите в селата, се споменава неудобен транспорт, непосилни транспортни разходи, невъзможност да се работи на смени. В населените места, където ромското население живее в компактни маси, се наблюдават процеси на сепариране и капсулация в общността, с обособена ценностна система, критерии за успех и благополучие. Значителна част от жените аргументират факта, че не търсят работа и не искат да придобият квалификация или да повишат образованието си, с грижите за многобройните си семейства, където се възпроизвежда същият поведенчески модел — неграмотност, ранно раждане, съответно получаване на помощи, отказ от работа. Допълнителна пречка за постъпване на работа се оказва и съдебното досие на голяма част от представителите на ромската общност. Много от мъжете имат нереалистични очаквания за професии и заплащане, за които нямат ценз, но същевременно убедено отричат необходимостта от образование, квалификация, добро владение на български език. Масовата нагласа е да се поставят искания към институциите и да се отхвърля всякаква лична отговорност за собствената житейска, включително и трудова реализация, да се извършват периодично пътувания в чужбина с цел включване в

социалната система за подпомагане в страните от ЕС. ДБТ оказва институционална подкрепа за преодоляване на тези нагласи.

Усилията на служителите в работата с ромския етнос са насочени в следните направления:

1. Преодоляване на всякакви форми на дискриминация на местния пазар на труда.
2. Провеждане на групово и индивидуално консултиране за професионално ориентиране, мотивиране за активно поведение на пазара на труда и психологическа подкрепа за постигане на социална интеграция и устойчива заетост. Запознаване с търсени на местния пазар на труда професии.
3. Семейно трудово консултиране на обезкуражени и неактивни членове на семейства, с цел намаляване на риска от маргинализация и отпадане на децата от системата на образованието. Идентифициране на безработни младежи, които не учат, не работят, не са включени в стаж или форми на обучение, с цел мотивиране за регистрация и трудова заетост.
4. **ПРИОРИТЕТ ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ*** По-голяма част от ромите живеят в т. нар „обособени ромски квартали“. Жилищните условия доста са подобрени най-вече в гр. Твърдица, но все още липсва инфраструктура, озаконяване на жилища, адресни регистрации. Възможните решения по отношение на жилищните условия на ромското население следва да бъдат интегрирани в по-широки национални дейности и законодателни инициативи. Те следва да бъдат насочени основно към регулиране и благоустрояване на ромските квартали, разширяване на възможностите за изграждане на собствени домове от семействата.
5. **ПРИОРИТЕТ ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ***

През 2023 г. Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните /МКБППМН/ е образувала 15 възпитателни дела. Най-често извършваните противообществени прояви са:

- Кражба на пари и вещи;
- Унищожаване на чуждо имущество;
- Нарушение на Закон за българските лични документи;

Сред децата, родителите и младите хора са разпространени информационни материали за превенция на зависимостите, за борба срещу насилието и агресията в различните им форми, трафик на хора, злоупотреби в интернет и др.

Проведени са следните акции и кампании:

- Ден на розовата фланелка;
- инициативата „Училище, здравей“, проведена по повод началото на новата учебна година. При провеждането ѝ са раздадени книжки с обръщение на кмета на общината на учениците от първи клас;
- кампания „Клас на годината“

Целите в приоритета ще засилят борбата с дискриминацията като разширят фокуса на работата по приобщаването и участието на ромите в нови хоризонтални и структурни области извън заетостта, образованието, здравеопазването и жилищното настаняване.

6. **ПРИОРИТЕТ КУЛТУРА И МЕДИИ***Целите в приоритета са насочени към подобряване на условията и разширяване на възможностите за социализация чрез културен диалог.Разработени са последователни мерки за опазване и популяризиране

на традиционната култура на ромската общност и за подобряване на условията за творческо развитие и участие в културния живот. Специално внимание е отделено на решаващата роля на медиите за намаляване на антиромските нагласи посредством недискриминационно отразяване на представителите на ромската общност; разпространяване на положителни образи за ромите и ползите от интеркултурализма и приобщаването в медиите.

* ВАЖНО при подготовката на информация по всеки приоритет:

Таблица за изпълнени проекти

Мярка/процедура	Вид на участие – бенефициент, партньор, асоцииран партньор	Бюджет на проекта – информация по общи (насочени към всички) и цели (насочени към целевата група) мерки	Индикатор	Индикатор ..... <i>да се посочи и друг, заложен в проекта, дейността</i>	Постигнат резултат
BG05M2OP0 01-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“	Бенефициенти- ДГ	Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи	6 ДГ	Целевата група по проекта са деца от уязвими групи, родители, учители и други педагогически и непедагогически специалисти	Увеличен Групов нетен коефициент на записване в детските градини
BG05SFPR00 2-2.003-0096-C01 „Бъдеще за децата на община Твърдица“	Бенефициент община Твърдица	Социални, здравни и образователни услуги за деца от 0-18 години и техните семейства	250 деца	Деца, родители	Намаляване на детската бедност
BGLD-2.003-0006 Предоставяне на интегрирани услуги за	Община РАКО Родна реч-Осло/Норвегия/	Здравно-социални услуги за деца и техните семейства	Три хъба Твърдица, Сборище и Шивачево	Деца от 0-6 години и техните семейства	Изграден комплекс от функционално свързани услуги

ранно детско развитие в община Твърдица ЕИП					
„Енергийна ефективност и модернизация на образователната среда в Целодневна Детска Градина "Слънчев Ден" в гр. Шивачево“	Бенефициент община Твърдица	Обновяване на сградата на детската градина	200 деца и персонала в детската градина		

**МЕРКИ, КОИТО ОБЩИНАТА Е ИНИЦИИРАЛА И НАДХВЪРЛЯТ НПД
МОЛЯ ПОДАВАЙТЕ НА ОБЛАСТНИТЕ ЕКСПЕРТИ ИНФОРМАЦИЯ ЗА
ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ МАРГИНАЛИЗИРАНИ ЗОНИ/НАСЕЛЕНИ МЕСТА С
ВИСОКА УЯЗВИМОСТ.**

Община Твърдица изпълнява проект BGLD-2.003-0006 „Предоставяне на интегрирани услуги за ранно детско развитие в община Твърдица“. По проекта се изградиха три хъба в три населени места, с най-голяма концентрация на ромски общности-Твърдица, Сборище и Шивачево. В тези хъбове се предоставят здравни, социални и педагогически услуги за най-уязвимите семейства. По проекта са назначени психолог, юрист, педагози, социален работник, акушер-гинеколог, педиатър, стоматолог. Те посещават хъбовете за да предоставят подкрепа на децата и техните семейства. По проекта е закупен микробус, с който семействата да бъдат транспортирани до областния център, ако се окаже, че имат нужда от по-специални услуги.

Ръководството на община Твърдица има желание услугите предоставяни по проекта да имат устойчив характер. Правят се постъпления към АСП за разкриване на услуга, която да подкрепя уязвимите групи в община Твърдица и дейностите по проекта да продължат като социална услуга делегирана от държавата дейност. Работата по такива проекти със социална значимост са една добра практика, която може да продължи да съществува в интерес на уязвимите групи от населението.

Мария Йорданова Гвоздейкова-Златева

Кмет на община Твърдица

Изготвил:

Данка Генчева Иванова-старши експерт образование